

BUURTGERICHTE ZORG

Balen

Nele Peeters, Tinne Mertens & Bérénice Storms

BUURTGERICHTE ZORG

in aandachtsbuurten in Balen & Ravels

Nele Peeters, Tinne Mertens & Bérénice Storms
CEBUD

Ann Maes & Erik Borgmans
Balen

COLOFON

Het project *Buurtgerichte zorg in Kempense aandachtsbuurten* kwam tot stand dankzij de financiële steun van **Streekplatform Kempen**.

Pilootgemeenten waren Balen & Ravels. De aandachtsbuurten waren De Boschberg in Balen en De Wilders in Ravels. **Veel dank** aan beide besturen en hun medewerkers voor hun engagement, aan de buurtbewoners voor hun enthousiasme en betrokkenheid en aan de dienst- en hulpverlenende organisaties actief in de buurten voor hun medewerking en inzet.

CEBUD is het Centrum voor budgetadvies en -onderzoek en is als onderzoeks- en valorisatiecentrum verbonden aan de Thomas More-hogeschool.

Wettelijk depotnummer: D/2019/13.251/1

© CEBUD, Thomas More 2019

Het rapport 'Buurtgerichte Zorg in Balen & Ravels' is een uitgave van CEBUD. Bij de samenstelling van deze uitgave is uiterste zorgvuldigheid nagestreefd. Desondanks kan CEBUD voor eventuele (druk)fouten en/of onvolledigheden geen aansprakelijkheid aanvaarden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van druk, film, fotokopie of op enig andere manier zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van CEBUD.

BUURTGERICHTE ZORG: OPZET EN AANPAK _____	1
BUURTANALYSE: EEN BLIK OP HET LEVEN IN DE BUURT _____	7
ACTIETRAJECT: HOE CREËREN WE EEN VOELBAAR VERSCHIL VOOR BUURTBEWONERS? _____	15
LOKAAL PROCES: WELKE WEG IS IN BALEN AFGELEGD? _____	19
TERUGBLIK: WELKE LESSEN TREKKEN WE UIT HET PROJECT? _____	39
DE 10 DO'S-AND-DON'TS VOOR BUURTGERICHT WERKEN _____	45

BUURTGERICHTE ZORG

Opzet en aanpak

Goede zorg dichtbij de mensen brengen door contexten en structuren te creëren waarin gemeenschapsgerichte initiatieven ertoe leiden dat mensen zich ondersteund voelen en hierdoor hun zelfredzaamheid vergroten. Dit is in een zin samengevat wat werd beoogd met het project 'Buurtgerichte zorg' van het Streekplatform Kempen.

Meer dan een jaar zijn buurtbewoners, vrijwilligers en professionals in twee Kempense buurten aan de slag om hun leefomgeving te verbeteren. Ze trekken ook welzijns- en zorgverstrekkers uit andere Kempense gemeenten mee in bad om samen, al doende, te leren hoe 'vermaatschappelijking van de zorg' concreet vorm kan krijgen.

Het project wordt uitgevoerd in twee verschillende buurten. **De Wilders** is gelegen in Poppel, een deelgemeente van Ravels. Bijna vier op tien bewoners is er ouder dan 65 jaar. Veel mensen wonen er alleen. De woningen in de buurt zijn hoofdzakelijk sociale woningen of serviceflats voor ouderen. **De Boschberg** sluit aan bij het centrum van Balen. Het is een zeer jonge buurt, meer dan een vierde van de bewoners is er jonger dan 18 jaar. De buurt telt meer huiseigenaars dan huurders en het aandeel sociale huurwoningen is

er eerder beperkt.

Sinds oktober 2017 is in beide buurten een pilootproject opgestart. De methodieken om er de leefsituaties van buurtbewoners te verbeteren, kenmerken zich als volgt:

- planmatig
- start vanuit de zorgnoden van de buurtbewoners
- samen met de buurtbewoners
- met een brede waaier aan vrijwilligers en professionals
- proactief
- onderbescherming aanpakken
- multidisciplinair
- integraal

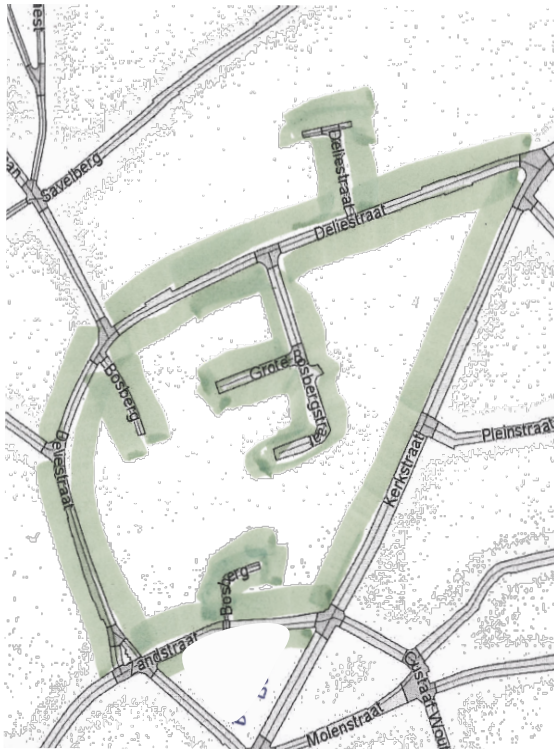
Dit rapport biedt een inkijk in de afgelegde weg. Het begin en het einde van dit rapport is van toepassing op Balen én Ravels. De werkwijze in dit project en de lessen die we hieruit geleerd hebben, bespreken we gemeenschappelijk. Het middelste deel waarin we inzoomen op het actietraject en het lokaal proces beperkt zich tot de keuzes die in Balen zijn gemaakt.

PILOOTGEMEENTEN

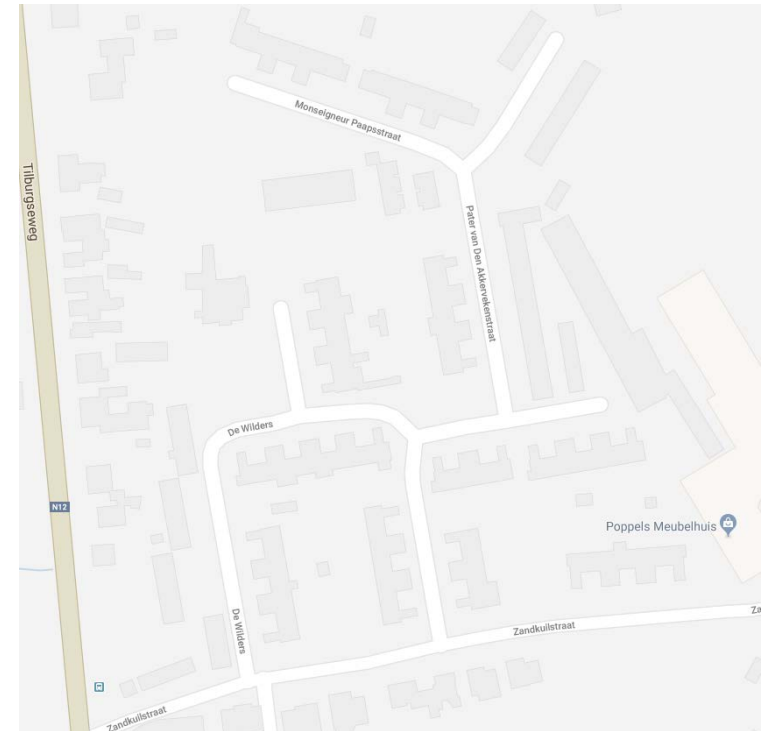
BALEN

RAVELS

DE BOSCHBERG

DE WILDERS

Balen en Ravels selecteerden elk een aandachtsbuurt waarin door de gemeente, met de buurtbewoners en via ondersteuning door CEBUD een actietraject rond buurtgerichte zorg werd opgestart.

Op de kick-offmeeting van 16 juni 2017 werden beleidsmedewerkers en beleidsbepalers van koepelorganisaties en welzijns- en zorgorganisaties die actief zijn in de pilotgemeenten uitgenodigd.

Op deze meeting stelden de OCMW-voorzitters van Balen en Ravels hun gemeente voor aan alle aanwezigen en lichtten ze hun selectie van mogelijke aandachtsbuurten toe. Vervolgens werden de deelnemers gevraagd om plaats te nemen aan de tafel van de gemeente waarin hun organisatie actief is. Aan de tafel kreeg elke organisatie de kans zich voor te stellen, hun verwachtingen ten aanzien van het project te uiten, en aan te geven in welke buurt zij een dergelijk actietraject zinvol of wenselijk achten. Aan het einde van de dag werd hen de vraag voorgelegd of hun organisatie

zich zou willen engageren hieraan deel te nemen. Om een verstrengeling van buurtgerichte aanpak, een toegankelijk en breed welzijns- en zorgonthaal en een betere zorgcoördinatie te bekomen, is de medewerking van andere sociale partners cruciaal.

De keuze viel op de wijk De Wilders in Ravels en de wijk De Boschberg in Balen. In Balen werd bewust voor een heterogene buurt gekozen. In Ravels werd geopteerd voor een kwetsbare sociale woonwijk. In de beschrijving van de actietrajecten komen we terug op deze keuze.

De uitvoering van het project valt uiteen in twee stappen:

- Stap 1: buurtanalyse
- Stap 2: actietraject in en met de buurt

Stap 1: buurtanalyse

Stap 2: actietraject in en met de buurt

PARTICIPATIE

Participatie vormt een sleutelbegrip in het project. Om de leefomstandigheden in een specifieke wijk te verbeteren, zijn acties op verschillende beleidsdomeinen noodzakelijk. De regierol ligt gedurende de ganse looptijd bij het lokale bestuur, en zal er ook na afloop blijven liggen.

Een eerste belangrijke partner betreft de buurtbewoners zelf. Net zoals dat geldt voor een armoedebestrijdingsbeleid, zijn maatregelen om sociale cohesie te versterken en zelfredzaamheid te vergroten namelijk pas effectief in zoverre ze genomen worden samen met de betrokken buurtbewoners.

Vanuit hun ervaringen en behoeftes zijn zij het best geplaatst

om aan te geven wat voor hen een onmiddellijk voelbaar verschil zou geven en welke maatregelen aanvaardbaar en haalbaar zijn.

Participatief werken binnen dit project betekende in dialoog gaan met de buurtbewoners doorheen het ganse proces van planning, over uitvoering tot evaluatie. Omdat de afstand met de burger het kleinst is op het lokale beleidsniveau, is directe participatie hier een haalbare methodiek.

Andere relevante partners werden gezocht binnen de zorg- en welzijnsactoren die actief zijn in de geselecteerde buurt. Zij kennen de buurt en de bewoners en worden uitgedaagd om hun dienst- en

hulpverlening zodanig op te zetten dat ze tegemoet komen aan de noden in de buurt.

Wil je meer lezen over de participatie van (kwetsbare) burgers en externe partners, en het ontwikkelen van een gedragen, lokaal multiactor beleid? Download dan het **Draaiboek Zij aan zij tegen kinderarmoede** op www.cebud.be/zij-aan-zij-tegen-kinderarmoede

BUURTANALYSE

Een blik op het leven in de buurt

BUURTANALYSE

De leefbaarheid van de buurt, de zorgnoden van de bewoners, de aard en de omvang van het bestaande zorgaanbod in de buurt werden via verschillende kanalen in kaart gebracht.

Zo deden we een beroep op de **administratieve data** van de gemeente en het OCMW en op de gemeentelijke statistieken die tot op statistisch sectorniveau ontsloten worden door de provincie en het Intermutualistisch Agentschap.

Verder vroegen we ook bij de **hulp- en zorgverstrekkers van partnerorganisaties** eigen data op over het aantal uitgeputte rechten en de aard en het aantal verleende diensten in de buurt.

Daarnaast klopten we aan bij alle **buurtbewoners** van 16 jaar of ouder voor een (schriftelijke of mondelinge) bevraging over de tevredenheid over het leven in de buurt, het beroep op de bestaande zorg- en

hulpverleningsdiensten en de financiële zelfredzaamheid van de buurtbewoners.

Voor het opstellen van de vragenlijst maakten we gebruik van de gemeentemonitor en de vragenlijst naar de inkomens- en leefomstandigheden van de Belgische gezinnen. Met die data werden de buurtresultaten vergeleken.

Daarnaast deden we in elke buurt ook twee **focusgroepen**, een met de **bewoners** en een met de **zorgverleners**. Hier bespraken we de resultaten van de bevraging en peilden we voor een eerste keer naar welke kleine en grote ingrepen een voelbaar verschil kunnen maken, en naar het engagement van bewoners en organisaties om mee te werken.

EEN SCHAT AAN INFORMATIE

Bijna een op drie bewoners nam deel aan de bevraging. Deze bracht in beide buurten **een zeer grote financiële en sociale kwetsbaarheid** aan het licht.

De Boschberg is een jonge buurt, waar voornamelijk koppels met en zonder kinderen wonen. Tegelijkertijd zien we dat alleenstaanden en eenoudergezinnen in de buurt oververtegenwoordigd zijn in vergelijking met hun aandeel in Balen. Van alle respondenten is 83,5% eigenaar van de woning waarin ze wonen.

Van de buurtbewoners in De Boschberg die de vragenlijst invulden, blijkt 26% van de gezinnen een **inkomen** te hebben dat te laag is om menswaardig te kunnen leven. Ook toont de analyse aan dat een even grote groep nauwelijks financiële reserve heeft: 26,5% van de respondenten heeft geen 900 euro aan de kant staan om onverwachte uitgaven op te vangen.

Wanneer we kijken naar het **geluksgevoel** valt een sterke tweeverdeling op: terwijl 4,9% aangeeft zich in de voorbije week (bijna) nooit

gelukkig te hebben gevoeld, zegt 47,6% zich (bijna) altijd gelukkig te hebben gevoeld. Voor België liggen die cijfers op 2% en 34,4%. Zowel de groep die niet gelukkig is als de groep die wel gelukkig is, is in De Boschberg groter dan in België. Dit toont aan dat er grote verschillen zijn tussen de buurtbewoners. Wat **welbevinden** betreft, toont de analyse een significante samenhang aan met burgerlijke stand en inkomensbron. Gescheiden inwoners scoren lager op welbevinden, net als bewoners met een ziekte- of invaliditeitsuitkering.

Hoewel heel wat hulp- en dienstverleners frequenter in de buurt aanwezig zijn dan in andere buurten van de gemeente, kan toch worden vastgesteld dat veel kwetsbare gezinnen de **weg naar de hulpverlening** nog niet vonden. Voor gezinnen met kinderen geldt dit nog meer dan voor andere gezinnen.

Meer weten over de bevindingen?
Ontdek de toelichting van de resultaten op
www.cebud.be/buurtgerichte-zorg

ADMINISTRATIEVE INDICATOREN

Hoe vaak doen inwoners uit Balen en buurtbewoners een beroep op dienstverlening door andere organisaties?

	2016		2017		2018	
	in Balen	in De Boschberg	in Balen	in De Boschberg	in Balen	in De Boschberg
Dienst maatschappelijk werk van CM	2 968	64	4235*	77*	4158*	55*
Dienst maatschappelijk werk van De Voorzorg	270	9	273	19	280	17
Poetsdienst	79	0	84	2	94	1
Familiehulp	122	1	157	1	184	3
<i>Aantal inwoners in Balen</i>	<i>22 337</i>	<i>422</i>	<i>22 426</i>	<i>429</i>	<i>22 618</i>	<i>438</i>

* De cijfers van CM uit 2017 en 2018 behandelen het aantal contacten dat de dienst MW had met inwoners in Balen/De Boschberg, en dus niet het aantal unieke leden dat een beroep deed op de dienstverlening door CM.

Deze cijfers geven weer hoe vaak inwoners uit Balen en De Boschberg een beroep doen op andere dienst- en hulpverleners. Hoewel het project ook beoogde buurtbewoners toe te leiden naar deze organisaties, kunnen we uit dit overzicht besluiten dat de stijging van het aantal bereikte buurtbewoners (+4%) weliswaar groter is dan de stijging van het aantal bereikte inwoners uit Balen (+1%), maar dat het toch om een eerder beperkte toename gaat (16 buurtbewoners). De dienst maatschappelijk werk van De Voorzorg rapporteert wel een beduidend groter bereik in de buurt.

Het project liep tot halweg 2019. Ook die cijfers zijn bijgevolg relevant om een goed zicht te krijgen op de gevolgen van de betrokkenheid van deze diensten bij dit buurtgericht project. Bij het opleveren van dit rapport waren die cijfers nog niet beschikbaar.

Welke steunen en tussenkomsten verleent het OCMW?

BALEN

	2016		2017		2018	
	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg
Budgetmeter energie	70	1	71	3	83	3
Budgetmeter gas	22	1	25	1	25	1
Lac Pidpa	77	3	81	4	70	3
Lac eandis	77	6	77	3	78	4
Stookoliefonds	370	10	376	9	372	8
Verwarmingstoelage - terugvorderbaar	14	0	8	0	7	0
Verwarmingstoelage - niet terugvorderbaar	1	0	7	0	12	0
Energiefonds	12	1	27	1	17	0
Vrijetijdspas	147	10	397	11	491	12
Kaartenbank	114	9	310	10	310	9
Socio-cult participatie	28	3	28	1	23	1
Fonds kinderarmoede	13	1	22	1	19	1
Sociaal tarief kinderopvang	2	0	3	0	14	1
Budgetbegeleiding	26	2	37	1	39	1
Budgetbeheer	114	3	128	5	142	7
REMI - aanvullende financiële steun	12	2	9	0	8	0
Installatiepremie (verhoging leefloon)	6	1	0	0	0	0
Installatiepremie (fok huisvestingskosten)	3	1	0	0	0	0
Installatiepremie (organieke wet)	0	1	1	0	3	0
Huurwaarborg	48	1	36	0	36	2
Eerste maand huur	18	0	15	1	14	2

	2016		2017		2018	
	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg
Medische kosten	1	0	1	0	0	0
Medische kosten - terugvorderbaar	6	1	6	1	2	1
Dringende steun - niet terugvorderbaar	22	3	30	1	27	1
Dringende steun - terugvorderbaar	34	1	7	0	8	0
Financiële steun - niet terugvorderbaar	35	3	36	0	24	0
Financiële steun - terugvorderbaar	12	0	15	0	17	0
Voedselpakket	1	0	3	0	3	0
Leefloon	80	1	77	1	80	1
Equivalent leefloon	12	0	4	0	4	0
Tewerkstelling artikel 60§7	12	0	16	2	13	2

	2016		2017		2018	
	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg	Balen	De Boschberg
Aantal personen die een beroep deden op OCMW-steun	1 427	66	1 906	58	1 990	62
Aantal inwoners	22 337	422	22 426	429	22 618	438

Deze cijfers geven weer hoe vaak inwoners uit Balen en De Boschberg een beroep doen op steun door het OCMW. Dit is duidelijk meer het geval voor de buurtbewoners (16% in 2016) dan voor alle inwoners uit Balen (6% in 2016). Sinds de start van het project is dit aantal sterk gestegen in Balen (9%), maar niet in de buurt (14%). De sterke stijging van de OCMW-steun bij de inwoners van Balen is vooral toe te schrijven aan de sterke toename van het aantal vrijetijdspassen en het aantal goedkopere tickets voor sociale en culturele activiteiten via de kaartenbank en het OCMW. Opvallend is verder de sterke toename van het aantal inwoners en het aantal buurtbewoners in budgetbeheer.

IN GESPREK MET DE

Essentieel in het project is de inspraak van en samenwerking met de buurtbewoners. In een eerste fase werd een schriftelijke bevraging georganiseerd voor alle buurtbewoners. In die vragenlijst konden deelnemers aangeven dat ze graag verder betrokken wilden worden en mee wilden nadenken over acties die de leefbaarheid van hun buurt kunnen verbeteren. Deze personen kregen vervolgens een persoonlijke uitnodiging voor een groeps gesprek (begin 2018). De gemeente Balen voorzorg hiervoor een vergoeding van 20 euro per deelnemer.

In dit gesprek werd het project toegelicht en werden de resultaten uit de schriftelijke bevraging teruggekoppeld. De benoemde sterktes en zwaktes bleken zeker herkenbaar te zijn voor de aanwezige buurtbewoners. Vervolgens werd de vraag gesteld welke problemen absoluut moeten worden aangepakt en in welke volgorde. Daarna werd dit geconcretiseerd door de vraag wat er dan precies

moet gebeuren opdat er een voelbaar verschil zou zijn voor de buurt.

Dit eerste gesprek resulteerde in een oplistings van aan te pakken elementen, een rangorde en een eerste aanzet tot mogelijke oplossingen.

De deelnemers werd ook gevraagd of zij zich verder wilden engageren om deel uit te maken van de stuurgroep van het project en/of een werkgroep.

Aan het einde van het project werd besloten om een tweede groeps gesprek te organiseren. Daarin peilden we bij de buurtbewoners naar hun ervaringen en hun beleving. De deelnemers van het eerste gesprek werden opnieuw uitgenodigd om deel te nemen, net als enkele buurtbewoners die zich actief hebben ingezet tijdens het project.

BUURTBEWONERS VAN BALEN

VOOR

STERKTES

- Rustige buurt
- Nabij scholen, winkels, bank etc.
- Goede contacten met burens in de Grote Bosbergstraat
- Kinderen spelen op straat in de Grote Bosbergstraat
- Propere voetpaden

UITDAGINGEN

- Weinig burencontact in Zandstraat en Deliestraat
- Rioleringsputjes worden niet schoongemaakt
- Afval en sluikstorten
- Voetpaden Zandstraat gevaarlijk voor rolstoelen
- Beperkt openbaar vervoer
- Verkeersonveilige schoolomgeving

- Overlast door jongeren
- (Snel) sluipverkeer in Zandstraat en Deliestraat
- Zichtbaarheid bocht Deliestraat
- Intra familiaal geweld in de nieuwe appartementen
- Wijkagent is onzichtbaar
- Weinig parkeermogelijkheden
- Leegstaande woningen
- Eenzaamheid / kwetsbaarheid

PRIORITEITEN + OPLOSSINGEN

- Verkeer: beboeten snelheid + wegversmalling
- Sluipverkeer: snelheid beperken
- Afval: meer vuilbakken, mentaliteitswijziging, betaalbaarheid afvalophaling
- Openbaar vervoer: bespreken met De Lijn, gaan kijken bij Minder Mobielen Centrale in Limburg

In het eerste gesprek met de buurtbewoners werden verkeersveiligheid en afvalproblematiek als pijnpunt benoemd. Toen waren er zeven bewoners aanwezig. Voor het afsluitende gesprek anderhalf jaar later hebben slechts twee buurtbewoners zich kunnen vrijmaken.

De aanwezige bewoners erkenden de inspanning die het lokaal bestuur ondernam. Ze zijn zelf realistisch in de veranderingsmogelijkheden en de tijd die dit vraagt.

“Op anderhalf jaar kan je de wereld niet veranderen. Zelfs geen straat.

Ook werden de buurtbewoners door de verkeersdeskundige van de gemeente en de bevoegde schepen geïnformeerd over de mogelijke oplossingen inzake verkeersveiligheid. Door die terugkoppeling hadden de buurtbewoners het gevoel dat er naar hen werd geluisterd en dat ze betrokken werden bij de beslissingen. Daardoor begrijpen ze dat niet elke suggestie uitvoerbaar is. De buurtbewoners benadrukken dat er stappen vooruit zijn gezet maar dat er bijkomende inspanningen nodig zijn. Wat de afvalproblematiek betreft, zien de buurtbewoners kleine stappen voorwaarts.

“Dat is een werk van lange adem. En dat is oké. Ook hier moeten we inzetten op het sensibiliseren van buurtbewoners en passanten.

Ook al gaven de buurtbewoners in hun eerste gesprek zelf geen prioriteit aan het inzetten op sociale cohesie en financiële kwetsbaarheid, toch werd daarrond een werkgroep opgericht.

Met de ViA-mobiel werd de OCMW-dienstverlening naar de buurt gebracht. Uit de analyse daarvan blijkt dat 23% van de ViA-bezoekers in de buurt De Boschberg zelf woonde, de overige bezoekers kwamen uit de ruimere omgeving. Om nog meer kwetsbare inwoners te bereiken, geloven de buurtbewoners die betrokken waren bij dit project dat er meer moet worden ingezet op communicatie en bekendmaking van het OCMW-aanbod. Het OCMW vormt in hun ogen de draaischijf: ofwel kunnen zij ondersteuning bieden, ofwel verwijzen ze inwoners gericht en warm door naar de passende partner. Daar zit volgens de buurtbewoners nog groeimarge.

Om alle buurtbewoners te leren kennen, was de afgebakende buurt te groot. Toch heeft het georganiseerde buurtfeest ertoe geleid dat burens elkaar konden ontmoeten, en dat er op straat al eens naar elkaar wordt geknikt of geglimlacht.

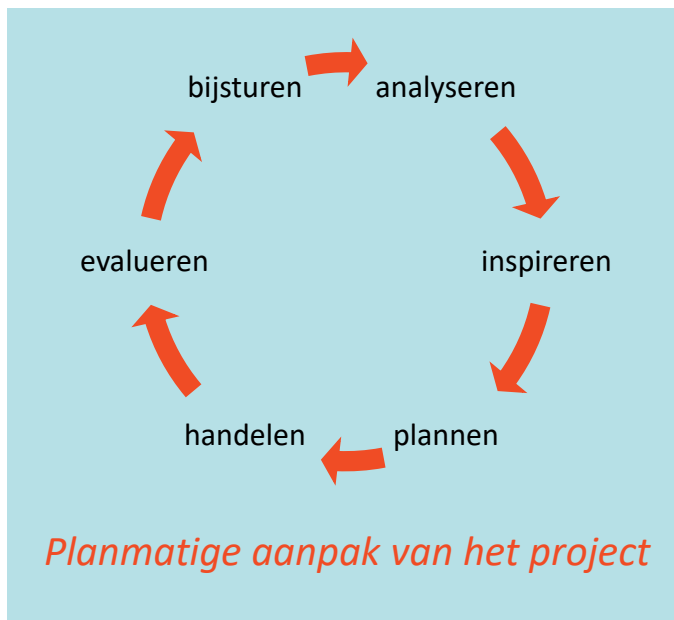
ACTIETRAJECT

Hoe creëren we een voelbaar verschil voor de
buurtbewoners?

Aan de slag in en met de buurt: plannen, inspireren, handelen, evalueren, bijsturen

Het actietraject moet ervoor zorgen dat de buurt en haar bewoners zo optimaal als mogelijk worden ondersteund. Daarom worden alle stakeholders betrokken doorheen het ganse proces.

Buurtbewoners, vrijwilligers, welzijns-, hulp- en zorgverleners zitten op regelmatige tijdstippen samen om *quick wins* en *langetermijndoelen* te bepalen, acties te ontwerpen, en deze ook uit te voeren en te evalueren.

De stuur- en werkgroepen zijn vooral lerende gemeenschappen waarin partners zich inzetten op basis van complementariteit en wederzijds respect. Ze laten zich hierbij inspireren door goede praktijken uit andere steden en gemeenten.

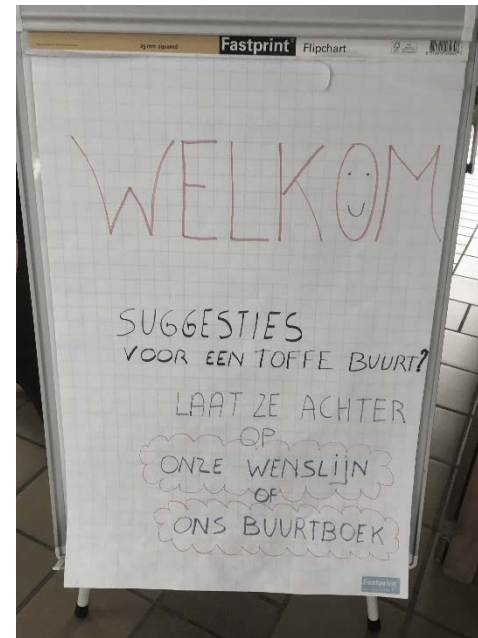
Waarom zetten we zo breed in? Omdat het project structuren en contexten wil creëren waarin buurtbewoners zich ondersteund voelen, die op hun beurt een positief effect zullen hebben op de zelfredzaamheid. Om dat te realiseren, is het belangrijk dat alle actoren die actief zijn in de buurt elkaar kennen en actief samenwerken.

In dit project werden diverse actoren betrokken: het OCMW en de gemeentelijke diensten, huisartsen, ziekenfondsen, huisvestingsmaatschappijen, scholen, verenigingen tegen armoede, jeugd-, cultuur- en sportverenigingen én de buurtbewoners. De regierol ligt, net zoals bij een breder armoedebeleid, best bij het lokale bestuur.

Hoewel de stuurgroepleden van beide pilotgemeenten onafhankelijk van elkaar beslisten op welke domeinen prioritair zou worden ingezet, kozen beide buurten voor **het bevorderen van sociale cohesie in de buurt.**

Buurtbewoners blijken elkaar nauwelijks te kennen en ervaren veel drempels om elkaar te kunnen ontmoeten, waaronder de voornaamste zijn: de ontoegankelijkheid, in het bijzonder de niet-beschikbaarheid en onbereikbaarheid van een betaalbaar vrijetijdsaanbod, het gebrek aan ontmoetingsplaatsen in de buurt, zoals banken of een ontmoetingslokaal, alsook de ervaren verkeersonveiligheid, die zeer groot is in de Boschberg. Omdat een goede relatie met je burens zeer betekenisvol kan zijn en mensen het gevoel geeft erbij te horen, beslisten de buurtbewoners in beide gemeenten om van start te gaan met de

organisatie van een groot ontmoetingsmoment: respectievelijk een buurtbarbecue en een groot buurtfeest.

Vriendelijkheid, verbondenheid en betaalbaarheid zijn centrale waarden die de buurtbewoners leiden, niet alleen bij deze actie, maar ook bij alle volgende.

Betrokkenheid van iemand 'die zich dat aantrekt' is immers een belangrijke vereiste om onderbescherming op te sporen en aan te pakken.

LOKAAL PROCES

Welke weg is in Balen afgelegd?

STUURGROEP

Balen koos ervoor om de stuurgroep breed samen te stellen. Alle actoren die actief zijn in De Boschberg in Balen en werken in domeinen die relevant zijn voor de buurtbewoners werden uitgenodigd om deel te nemen.

- Akabe 't kruierke
- Basisschool het klepperke
- Buurtbewoners
- CAW De Kempen
- Chiro Balen
- CLB GO
- CM
- De Voorzorg
- Dienst Ondersteuningsplan Provincie Antwerpen
- Familiehulp
- Freinetschool De Klimboom
- Huisarts
- JAC Mol
- KLJ Balen
- Kringwinkel Zuiderkempen Balen
- KSA Balen
- Landelijke thuiszorg
- Medewerkers vanuit de gemeente en het OCMW Balen
- Molse bouwmaatschappij
- OCMW-voorzitter
- Okra Balen centrum
- Politie
- Politie wijkagent
- Samana
- Solidariteit voor het gezin
- Speelpleinen
- Team langdurige zorg Netwerk geestelijke gezondheidszorg
- Thuiszorg De Voorzorg
- Verbroedering Balen
- Welzijnsschakel het lichtpunt

De gemeente Balen zag enkele buurten waarmee ze aan de slag zouden willen gaan in dit project. Hun belangrijkste bekommernis was om te kiezen voor een heterogene wijk, met bewoners die voor een gezonde sociale mix zorgen. Er werd bewust geen sociale woonwijk geselecteerd, maar gekozen om de uitdaging in een divers samengestelde buurt aan te gaan. De geselecteerde buurt De Boschberg omschreef zichzelf niet als een sterke buurt. Integendeel, de sociale contacten waren eerder beperkt en gericht op de naaste burens.

Deze diverse samenstelling heeft ervoor gezorgd dat de meest kwetsbaren die in deze buurt wonen, niet betrokken zijn bij het project. Achteraf bekeken hadden we hierop sterker moeten inzetten. We hadden meer aanklappend te werk moeten gaan om sleutelfiguren te zoeken: bewoners die zich willen inzetten voor hun buurt bleken onvoldoende contacten te hebben om andere burens mee in bad te trekken. Een buurtwerker of opbouwwerker had hier zeker een verschil kunnen maken omdat buurtbewoners elkaar niet of nauwelijks kennen. Het OCMW zelf was onvoldoende aanwezig in de buurt om hier een belangrijke rol te kunnen spelen.

Het project startte met de buurtanalyse (stap 1). Nadien werd de stuurgroep een eerste keer samengeroepen. De stuurgroep ziet toe op het proces, bepaalt mee de doelstellingen, prioriteiten en acties, en houdt overzicht op de uitgevoerde acties.

Op basis van de buurtanalyse bakende het lokaal bestuur vijf thema's af waarin het actie wil ondernemen. De leden van

de stuurgroep werden in hun eerste bijeenkomst gevraagd aan te duiden welke thema's prioritair dienen te worden aangepakt. Dat resulteerde in volgende lijst:

1. Overlast
2. Financiële kwetsbaarheid
3. Gebrek aan sociale contacten
4. Openbaar vervoer
5. Verkeer

Opvallend was dat verkeer laag scoort, terwijl de buurtbewoners dat in de focusgroep sterk hebben benadrukt. De reden hiervoor was dat de aanwezige hulp- en zorgverleners dit niet als prioritair ervoeren en hierin ook weinig kunnen bijdragen. Op uitdrukkelijke vraag van de buurtbewoners heeft de stuurgroep beslist om hierop toch in te zetten.

In de tweede bijeenkomst van de stuurgroep werden de strategische en operationele doelstellingen per domein bepaald en al enkele acties benoemd. Finaal worden twee werkgroepen opgericht: verkeer & overlast, en financiële kwetsbaarheid & sociale cohesie. Deze laatste werkgroep wordt ondergebracht in de al bestaande werkgroep rond het project 'mobiel sociaalinfopunt' (ook gekend als ViA).

Elke werkgroep concretiseerde de strategische (S) en operationele (O) doelstellingen die door de stuurgroep werden bepaald, in acties of maatregelen. Sommige acties werden al uitgevoerd of opgestart, andere komen in de komende jaren aan bod. De toelichting hieronder vormt daarmee een stand van zaken na het eerste anderhalf jaar.

WERKGROEP SOCIALE COHESIE EN FINANCIËLE KWETSBAARHEID

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te kunnen leven

- O1: Mensen moeten hun rechten kennen en ze kunnen uitputten [acties 1 – 3]
- O2: Mensen zetten tijdig de stap naar hulpverlening [acties 4 – 7]
- O3: Kosten beperken bij gezinnen [acties 8 – 9]
- O4: Financieel weerbaar maken van mensen [acties 10 – 12]

S2: Buurtbewoners kennen elkaar

- O1: Buurtbewoners komen samen om elkaar te leren kennen [actie 13]
- O2: Buurtbewoners kunnen op elkaar rekenen [acties 14 – 15]

WERKGROEP VERKEER EN OVERLAST

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

- O1: Verkeersveilige schoolomgeving [acties 1 – 5]
- O2: Veilig op straat spelen [acties 6 – 8]
- O3: Veilig kruispunt B. Leysen laan en Deliestraat [acties 9 – 10]

S2: Kwetsbare buurtbewoners zijn op de hoogte van verplaatsingsmogelijkheden

- O1: Informeren van de buurt [actie 11]

S3: De Boschberg is een nette en veilige buurt

- O1: Geen sluikestorten en zwerfafval in de buurt [acties 12 – 15]
- O2: Verkrotting tegengaan [actie 16]
- O3: Overlast door jongeren aanpakken [actie 17]

ACTIE 1: MOBIEL SOCIAAL INFOPUNT (ViA)

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O1: Mensen moeten hun rechten kennen en ze kunnen uitputten

- ① Een rijdend infopunt waar bewoners terecht kunnen met Vragen, voor Informatie en Advies (ViA).
- ⓘ Bedoeling is de dienstverlening van het OCMW en sociale partners naar de wijken te brengen. ViA wil bewoners informeren over bestaande premies en tegemoetkomingen.
- Daarvoor bekijken de ViA-medewerkers samen met de bezoekers of ze hierop recht hebben. Ze maken in orde wat onmiddellijk kan, verwijzen door indien nodig of maken een vervolgspraak.
- ⊕ Tegelijkertijd vinden proactieve huisbezoeken plaats bij buurtbewoners die eerder een beroep deden op de OCMW-dienstverlening, die tachtig werden of die achterstallige energiefacturen hebben. Aan de hand van een voordelenboekje waarin de tegemoetkomingen en premies staan opgesomd waarop inwoners van Balen mogelijk recht hebben, wordt bekeken of de bewoners nog rechten kunnen laten gelden.
- = Er verschijnt een artikel over de resultaten en evaluatie van ViA. Houd daarvoor onze website www.cebud.be in de gaten.

ACTIE 2: TOEGANGSPOORT HULPVERLENING VERBREDEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O1: Mensen moeten hun rechten kennen en ze kunnen uitputten

- ① Proactief andere vormen van dienst- en hulpverlening benoemen en aanbieden.
- ⓘ Bezoekers die naar het OCMW of ViA komen met een vraag die niet beantwoord kan worden door het OCMW, worden toegeleid naar andere vormen van dienst- en hulpverlening.
- Daarvoor luisteren de medewerkers naar het verhaal van de bezoeker en diens bezorgdheid. Ze benoemen proactief andere vormen van hulpverlening, reiken premies aan waarop hij mogelijk recht heeft, verwijzen warm door naar andere partners.
- = Uit de evaluatie van ViA blijkt dat veel bezoekers toegeleid worden naar het OCMW of andere organisaties. Er verschijnt een artikel over de resultaten en evaluatie van ViA. Houd daarvoor onze website www.cebud.be in de gaten.

ACTIE 3: AUTOMATISCHE RECHTENTOEKENNING

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O1: Mensen moeten hun rechten kennen en ze kunnen uitputten

- Rechten waarop mensen aanspraak kunnen maken automatisch laten gelden.
- Er bestaan heel wat rechten en tegemoetkomingen voor verschillende doelgroepen. Het is echter niet evident om deze allemaal uit te putten. De gemeente Balen engageert zich om voor wat betreft de lokale premies en voordelen te bekijken hoe ze deze automatisch of eenvoudiger kan laten toekennen.
- Deze actie is lopende. Vanaf september 2019 geldt het sociaal tarief voor kinderopvang automatisch voor wie recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorg. Ook onderzoekt de gemeente of het kan instappen in het netwerk van de UiTPAS. Dat kan de lokale systemen rond vrijetijdsbesteding vervangen of ondersteunen.

ACTIE 4: DREMPEL SOCIAAL HUIS VERLAGEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O2: Mensen zetten tijdig de stap naar hulpverlening

- Bewoners aanmoedigen tijdig een beroep te doen op hulpverlening door de drempel naar het OCMW te verlagen.
- Het OCMW-aanbod bekender maken bij andere sociale organisaties zodat zij op hun beurt klanten kunnen toeleiden naar de OCMW-dienstverlening.
- Daarvoor wil het OCMW samen werken met andere diensten, meer inzetten op sociale media, burgers betrekken, meer gemeentelijke dienstverlening in het OCMW aan te bieden (zoals de zitdagen rond pensioenen). Zo moet het OCMW-gebouw een 'sociaal huis' worden.
- Deze actie is nog niet uitgevoerd. De eerste stappen hiertoe werden gezet met het ViA-project. De ViA-mobiel werd telkens bemand door medewerkers van het OCMW en de partnerorganisatie. Dit leverde voor de bezoekers niet enkel grondigere gesprekken op, maar zorgde er tevens voor dat de medewerkers zelf een beter beeld kregen van elkaars werking en expertise.

ACTIE 5: PREVENTIEVE HUISBEZOEKEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O2: Mensen zetten tijdig de stap naar hulpverlening

- ⊕ Het OCMW-aanbod bekendmaken bij inwoners door zelf en proactief naar de burgers te trekken
- ⚠ Door ViA bleek duidelijk dat het voor veel inwoners niet duidelijk is wat het OCMW allemaal kan betekenen. Er hangt nog steeds een sterk stereotiep beeld rond het OCMW. Preventieve huisbezoeken kunnen een bijdrage leveren om vroegtijdig problemen op te sporen en de mogelijke dienst- en hulpverlening in kaart te brengen.
- In het kader van de ViA-ritten gebeurden dertien huisbezoeken in De Boschberg bij personen die in de voorbije jaren op het OCMW waren geweest voor een eenmalige vraag, bij personen met achterstallige energiefacturen en bij buurtbewoners die tachtig werden.
- = Bij vier van de bezochte inwoners is er nadien een verdere opvolging gebeurd door een maatschappelijk werker. Gezien deze bezochte burgers niet zelf met een vraag naar het OCMW zijn gestapt, mag deze proactieve benadering toch als een voorzichtig succes worden bestempeld.

ACTIE 6: HET OCMW-AANBOD BEKENDMAKEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O2: Mensen zetten tijdig de stap naar hulpverlening

- ⊕ Burgers weten onvoldoende met welke vragen ze bij het OCMW terecht kunnen
- ⚠ Het OCMW-aanbod bekender maken bij de burgers
- Daarvoor ziet de gemeente verschillende opties: samenwerken met andere partners, gebruikmaken van sociale media, in de werkgroep inkomensbeleid inzetten op het OCMW-imago, opnemen in het meerjarenplan van de gemeente, burgers naar het OCMW-gebouw brengen voor niet-bedreigende aangelegenheden zodat ze het gebouw en de werking van de dienstverlening leren kennen.
- = Deze actie is nog niet uitgevoerd. Hoewel er binnen het project nog geen concrete acties werden opgestart, vormt dit een blijvend aandachtspunt voor het OCMW en de werkgroep inkomensbeleid.

ACTIE 7: UP-TO-DATE HOUDEN CONTACTGEGEVENS

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O2: Mensen zetten tijdig de stap naar hulpverlening

- Partnerorganisaties houden hun contactgegevens up-to-date.
- Opdat het OCMW als toegangspoort naar de bredere dienst- en hulpverlening kan functioneren, moeten OCMW-medewerkers de andere medewerkers kennen én weten hoe en waar deze bereikbaar zijn.
- Alle partnerorganisaties die deel uitmaken van de stuur- of werkgroepen binnen dit project kregen de opdracht op geregelde tijdstippen te controleren of de informatie en contactgegevens die ze aanbieden op hun folders en websites up-to-date zijn.
- Ook in het kader van de eerstelijnszone is dit relevant. De gemeente Balen ziet hier een taak weggelegd voor Welzijnszorg Kempen die dit voor alle 27 Kempense besturen kan faciliteren en opvolgen.
- Deze actie werd uitgevoerd, maar zal vooral in de toekomst blijvend moeten worden opgevolgd. Binnen het geïntegreerd breed onthaal en de eerstelijnszone zal dit ook een aandachtspunt vormen.

ACTIE 8: KOSTEN VERLAGEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O3: Kosten beperken bij gezinnen

- Kosten van gezinnen beperken door informatie te verschaffen.
- Het beperken van afval is recent een gewichtig onderwerp. De gemeente Balen nam het initiatief om workshops aan te bieden aan haar inwoners rond afvalvrij winkelen en het sorteren van afval.
- Tegelijkertijd nam het deel aan de [Switch-campagne](#) van Energiesnoeiers. Daardoor organiseerde Energiesnoeiers een pop-uploket in Balen waar inwoners terechtkonden om de Vreg-test uit te voeren en energievragen te stellen.
- De workshop rond afvalarm winkelen werd wegens onvoldoende inschrijvingen geannuleerd. De overige initiatieven gingen door. De buurtbewoners gaven aan niet op de hoogte te zijn van deze workshops. Voldoende inzetten op communicatie is een must. De gemeente neemt dit ter harte.

ACTIE 9: BEKENDMAKEN UITLEEN-/TWEEDEHANDSDIENSTEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O3: Kosten beperken bij gezinnen

- ⊕ Initiatieven op vlak van ruil- of deelcultuur op het grondgebied van Balen ondersteunen.
- ⊕ Ondersteunen van tweedehandsbeurzen of uitleendiensten door hun aanwezigheid bekend te maken in Balen. Hiervoor kunnen de gemeentelijke communicatiekanalen worden ingezet (infoblad, sociale media, digitale borden, ...).
- = Dit gebeurt regelmatig. De buurtbewoners geven aan dat dit nodig blijft. Schoolmateriaal is duur, denk maar aan de turnuniformen, praktijkmateriaal of boekentassen. Ook de aankoop van uniformen voor de jeugdbeweging of verplicht sportmateriaal voor de sportclub vormt vaak een grote kost. Als je dat tweedehands kan aankopen of je eigen spullen kan doorverkopen, maakt dat een groot verschil.

“Financieel weerbaar maken, daarmee moet je in de scholen beginnen!”

Het gemeentebestuur van Balen voorziet reeds elk jaar in een overlegmoment met de schooldirecties. Daarnaast biedt het bestuur ook methodieken aan waarmee scholen kunnen werken rond de vaardigheden van hun leerlingen. Die spelvormen zijn breed gericht, maar zoomen ook in op de financiële vaardigheden die je nodig hebt.

ACTIE 10: INWONERS FINANCIIEEL WEERBAAR MAKEN

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O4: Mensen financieel weerbaar maken

- ⊕ Aanreiken van financiële kennis en inzetten op financiële zelfredzaamheid voor alle inwoners.
- ⊕ De digitale samenleving vraagt steeds meer kennis om bij te blijven en om overdachte beslissingen te nemen. Ook op financieel vlak hebben burgers heel wat kennis nodig.
- > De gemeente wil hierop meer inzetten door thematische infosessies te organiseren (bijvoorbeeld over de taken en mogelijkheden van gerechtsdeurwaarders of over juridische aangelegenheden), door samen te werken met Armen Te Kort (een buddywerking die kansarmoede wil overkomen door twee personen aan elkaar te ‘koppelen’ en elkaar te versterken vanuit eigen krachten), door (de mogelijkheden te onderzoeken om) in te stappen in het project budgetcoaches van BIZ Kempen.
- = Deze acties zijn nog niet uitgevoerd.

ACTIE 11: INWONERS INFORMEREN OVER BOUWSUBSIDIES

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O4: Mensen financieel weerbaar maken

- ? Vanuit de vaststelling van bewoners dat er in hun buurt leegstand of woningverwaarlozing optreedt en de vragen die dit oproept, werd geopperd dat inwoners geïnformeerd dienen te worden over alle subsidies die bestaan op vlak van wonen en bouwen.
- ! De gemeente opteerde ervoor om dit thema te integreren in een ViA-rit. Er werd daarvoor een beroep gedaan op de gemeentelijke bouwdienst.
- = Heel wat bezoekers kwamen specifiek naar die ViA-rit om vragen te stellen over bouwpremies. Dat was een succesvolle samenwerking. De uitdaging zit erin om zo'n samenwerkingen ook met andere gemeentelijke diensten uit te werken én te onderhouden. Dat zou de dienstverlening aan de Balense inwoners zeker ten goede komen.

ACTIE 12: RECHTENUITPUTTER ~ IMMOTHEKER

S1: Mensen voldoende middelen geven om menswaardig te leven

O4: Mensen financieel weerbaar maken

- ? Omdat er een wildgroei bestaat van sociale rechten en tegemoetkomingen, ontstond het idee om naar gelijkenis met de immotheker, een rechtenuitputter uit te werken die inwoners kan bijstaan in hun zoektocht naar rechten.
- > Binnen het ViA-project werd een website ontwikkeld die heel wat van deze sociale voordelen bundelt. In het ViA-project bleek duidelijk dat het uitputten van rechten niet in één gesprek kan gebeuren. Idealiter gebeurt dit in meerdere afspraken. Daarnaast is het ook de vraag wie het meest geschikt is om deze rol op te nemen. Maatschappelijk werkers ervaren vaak tijdsdruk en kunnen niet altijd voldoende aandacht besteden aan het uitputten van rechten. Dit blijft een aandachtspunt in de toekomst.
- = In het kader van de eerstelijnszone of het geïntegreerd breed onthaal zijn er wellicht wel mogelijkheden om deze rol te bekijken en een plaats te geven.

ACTIE 13: BUURTFEEST DE BOSBERG

S2: Buurtbewoners kennen elkaar

O1: Buurtbewoners komen samen om elkaar te leren kennen

- ? Organiseren van een buurtfeest waarop buurtbewoners elkaar kunnen leren kennen.
- ! Uit de bevraging bleek dat er in sommige delen van de buurt nauwelijks burenccontacten waren. Om de eerste kennismaking aan te zwengelen, organiseerde de gemeente een buurtfeest voor en met de buurtbewoners.
- = Alle burens werden persoonlijk uitgenodigd door vrijwilligers. Een zeventigtal bewoners nam deel aan het feest (15%). Doordat de locatie tamelijk groot was, konden de bewoners plaatsnemen waar ze wilden. Daardoor zijn er minder contacten gelegd dan gehoopt. Om de betrokken buurtbewoners tijdens het buurtfeest te ontlasten, werd een beroep gedaan op externe helpers. Achteraf bekeken was dat onnodig: zelfbediening had gerust gekund.

De opruim moest gebeuren door een kleine groep bewoners. Dat heeft de verdere gedragenheid wat onder druk gezet: ze ervaaerden dat het engagement toch weer op dezelfde schouders terecht kwam.

Hoewel de buurtbewoners aangeven nog steeds heel wat bewoners niet te kennen, merken ze zelf dat er op straat meer naar elkaar gelachen of geknikt wordt. Mensen herkennen elkaar en dat is ook al mooi.

ACTIE 14: BUURTBEWONERS KENNEN EN HELPEN ELKAAR

S2: Buurtbewoners kennen elkaar

O2: Buurtbewoners kunnen op elkaar rekenen

- ? Beter een goede buur dan een verre vriend, luidt het spreekwoord. We gaan op zoek naar een methodiek om burensrelaties te versterken.
- ! Heel wat ideeën werden geopperd, van een what's app-groep, Buurtschatten, Duoplus tot Armen Te Kort en Hoplr. Zowel de buurtbewoners als de professionals vonden het belangrijk dat er een methodiek werd gekozen die werkt vanuit gelijkwaardigheid en de kwaliteiten van de bewoners. Omdat iedereen wel iets kan aanbieden, is de stap om iets te vragen kleiner. Er is nog geen beslissing genomen omtrent deze methodiek. De gemeente bekijkt de mogelijkheden om Hoplr aan te kopen, een digitaal burensplatform waar bovenstaand vraag en aanbod kan plaatsvinden.
- = Daarnaast bekijkt de gemeente ook of het een app kan (laten) ontwikkelen om dienstverlening en informatie toegankelijker te maken.

ACTIE 17: BUURTBEWONERS KUNNEN ELKAAR ONTMOETEN

S2: Buurtbewoners kennen elkaar

O2: Buurtbewoners kunnen op elkaar rekenen

- De buurt heeft nauwelijks ontmoetingsplaatsen. Om ontmoeting te stimuleren, zouden groenzones, speelpleintjes of zitbanken wenselijk zijn.
- In de straat De Bosberg komt er een nieuwe verkaveling waardoor er heel wat woningen bijkomen. Omdat er op andere plaatsen in de wijk geen grond lag waaraan de gemeente een sociale functie kon geven, bood deze verkaveling kansen. De gemeente en het IOK (bouwheer) hadden hierover een gesprek. Dat resulteerde in de afspraak dat er een groenzone met speelmogelijkheid zal komen in de nieuwe verkaveling (het budget werd afgesproken).
- Omdat het nog een tijd zal duren vooraleer deze groenzone gerealiseerd wordt, wil de gemeente om een tijdelijke speelfunctie in te richten in de buurt. Een braakliggend stuk grond werd intussen vlak gemaakt waardoor de kinderen uit de buurt er kunnen spelen.

ACTIE 1: HANDHAVING VERKEERSVEILIGHEID SCHOOLOMGEVING DOOR WIJKAGENT

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O1: Verkeersveilige schoolomgeving

- Om een verkeersveilige schoolomgeving te creëren voor schoolgaande kinderen, menen de buurtbewoners dat de wijkagent actiever moet optreden.
- Buurtbewoners vinden dat de wijkagent meer moet controleren en strenger moet optreden bij overtredingen. Nu wordt er fout geparkeerd, wordt er onvoldoende aandacht besteed aan de zwakke weggebruikers, en is de situatie bij het begin en einde van de schooluren gevaarlijk. De buurtbewoners vinden dat naast de wijkagent, ook de gemeente en de scholen zelf een grote rol kunnen spelen in het sensibiliseren van ouders en leerlingen.
- Hoewel er al gesprekken zijn geweest met de bevoegde schepen en de politie, treedt de wijkagent aan het einde van het project nog steeds niet kordater op. De verkeersveiligheid is dus niet verbeterd.

Met de nieuwe verkaveling zal er een trage weg komen vanuit de Grote Bosbergstraat, naar de schoolomgeving. Dat is een stuk rustiger. Ze moeten dan wel nog oversteken, maar daarin kunnen gemachtigde opzichters een rol spelen.

ACTIE 2: GEMACHTIGDE OPZICHTERS OVERSTEEKPLAATSEN

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O1: Verkeersveilige schoolomgeving

- Om de schoolomgeving veiliger te maken, wordt de piste rond het inzetten van gemachtigde opzichters bekeken. Nu helpen de leerkrachten bij het oversteken, maar dat gebeurt niet elke dag.
- De gemeente Balen bestudeert of er gemachtigde opzichters kunnen worden ingezet die bij aanvang en einde van de schooluren kinderen helpen oversteken. Dat zal de verkeersveiligheid rondom de scholen doen toenemen.

ACTIE 3: PARKEERGEDRAG OUDERS AANPAKKEN

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O1: Verkeersveilige schoolomgeving

- Ouders sensibiliseren over een verkeersveilige schoolomgeving.
- Ouders parkeren graag zo dicht mogelijk bij de school. Omdat er onvoldoende parkeerplaatsen zijn, leidt dat nu tot fout parkeren en gevaarlijke situaties. Omdat de wijkagent onvoldoende optreedt, heerst er een gevoel van straffeloosheid.
- Buurtbewoners maken zich hierover zorgen, en pleiten voor een sensibiliseringsactie t.a.v. de ouders én de leerlingen. Scholen moeten daarin ook hun verantwoordelijkheid nemen. De parking aan de Boudewijnlaan staat al vol met ouders, misschien is het een optie om ouders andere parkeerplaatsen te leren kennen waar ze nog steeds op wandelafstand van de school kunnen parkeren.
- Deze actie is nog niet uitgevoerd. De Klimboom is een goede praktijk: de verkeersouders deelden daar kaartjes uit om foutparkeerders aan te spreken en andere te feliciteren. Sommige buurtbewoners hebben de campagneaffiches ook aan hun voorgevel gehangen. Daar heeft de buurt spontaan samengewerkt om de actie te versterken.

De wijkagent in Olmen is ook een goed voorbeeld: hij spreekt ouders die zich niet aan de regels houden eerst aan. Als ze blijven volharden, krijgen ze een boete. Daar heeft dat succes en is de verkeersveiligheid in de schoolomgeving toegenomen.

ACTIE 4: PROMOTEN FLUOHESJES EN FIETSHELM

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O1: Verkeersveilige schoolomgeving

- Promoten van het dragen van een fietshelm en een fluohesje door schoolgaande kinderen.
- De gemeente Balen deelt elk jaar aan alle eerstejaarsleerlingen een fietshelm uit. Zo willen ze het gebruik ervan aanmoedigen. Het gebruik van het fluohesje is momenteel schoolgebonden; sommige doen het wel, andere niet.
- Deze actie gebeurt al, en zal ook in de toekomst herhaald worden.

ACTIE 5: SCHOOLUREN AFSTEMMEN OP ELKAAR

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O1: Verkeersveilige schoolomgeving

- Wenselijkheid bekijken om de einduren van de scholen niet te laten overlappen.
- Doordat twee scholen op exact hetzelfde moment eindigen, neemt de verkeersdrukke enorm toe. Buurtbewoners zagen er een oplossing in om de einduren te laten afwisselen. In realiteit is dat echter geen oplossing omdat ze de bus delen om kinderen naar de kinderclub (naschoolse kinderopvang) te brengen.
- Daarom worden alternatieven bestudeerd: zo wordt er bekeken of er een fietsstraat kan worden ingevoerd. Daarin heeft de fiets voorrang, is de maximumsnelheid beperkt tot 30 km per uur en mogen auto's de fietsers niet inhalen. De verkeersdienst gaat op bezoek in Meerhout waar al een fietsstraat is om de haalbaarheid na te gaan. De gemeente Balen gelooft dat de wijk De Boschberg de pilootbuurt kan zijn bij positief advies van de verkeersdienst. Indien deze proef vervolgens succesvol zou blijken, kan dit uitgerold worden naar andere scholen in Balen.
- De trage weg die gerealiseerd zal worden met de nieuwe verkaveling (vanuit de Grote Boschbergstraat, zie ook actie 1 onderaan) zal ook bijdragen aan de verkeersveiligheid.

WG
verkeer

ACTIE 6: VRACHTVERKEER AFRADEN

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O2: Veilig op straat spelen

- Ontraden van vrachtverkeer in de wijk zodat kinderen veiliger kunnen buiten spelen.
- De buurtbewoners geven aan dat er veel vrachtverkeer passeert, en dat dit de onveiligheid vergroot.
- In de straat is de tonnagebeperking van toepassing. Zwaar vrachtverkeer is er niet toegelaten. Hierin is verder niets ondernomen.

ACTIE 7: BORD 'SPELENDE KINDEREN' PLAATSEN

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O2: Veilig op straat spelen

- Passanten wijzen op spelende kinderen door een verkeersbord te plaatsen aan de rand van de buurt.
- Er staat een bord van Suske en Wiske dat de aanwezigheid van spelende kinderen vermeldt. Volgens de buurtbewoners stond dit bord er al langer en heeft dit dus geen verdere impact of meerwaarde op de verkeersveiligheid.

ACTIE 8: VERKEERSREMMERS ZANDSTRAAT

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O2: Veilig op straat spelen

- ⊕ Plaatsen van verkeersremmers in de Zandstraat om de verkeersveiligheid te verhogen.
- ⊕ De Zandstraat wordt door veel scholieren gebruikt. Daarnaast dient de Zandstraat vaak als sluiproute om de verkeerslichten in het centrum te ontwijken. De buurtbewoners hebben het gevoel dat er veel verkeer is en dat er te snel wordt gereden.
De gemeente geeft op basis van metingen uit 2015 aan dat slechts een kleine groep passanten te snel rijdt. De verantwoordelijke medewerkers van dit project namen het initiatief om de verkeersdeskundige van de gemeente en bevoegde schepen hierover aan te spreken. Enkele pistes werden bestudeerd. Er werd overeengekomen dat er een proefopstelling zal geplaatst worden in de Zandstraat. Deze moet het sluipverkeer én de snelheid beperken.
Om de **effectiviteit ervan te meten**, raadde CEBUD aan om vóór het plaatsen van de proefopstelling een nieuwe meting van aantal wagens en snelheid uit te voeren, en dit opnieuw te doen tijdens de proefopstelling en na de proefopstelling. De gemeente verklaarde zich hiermee akkoord.

PARTICIPATIE BEWONERS UITGELICHT

Buurtbewoners gaven in de stuurgroep sterk te kennen dat de verkeerssituatie voor hen prioritair aangepakt diende te worden. Hoewel dit thema oorspronkelijk niet weerhouden was als aandachtsgebied, benadrukten buurtbewoners de noodzakelijkheid ervan. Daardoor werd er alsnog een werkgroep opgericht die hierrond zou werken.

Het thema leefde zeer sterk bij de bewoners maar bleek bij de bevoegde instanties niet op evenveel enthousiasme te kunnen rekenen. De verantwoordelijke medewerker van dit project nam samen met de Schepen van Welzijn het initiatief om de verkeersdeskundige en de Schepen voor Verkeer te betrekken. Na enkele interne vergaderingen had de gemeente enkele pistes bestudeerd en een besluit genomen.

Toen werd een terugkoppeling naar de buurtbewoners gepland waarop de verkeersdeskundige en de bevoegde schepen hun ideeën meedeelden en ingingen op de redenen waarom andere pistes niet gerealiseerd konden worden. Dat creëerde veel begrip en dankbaarheid bij de buurtbewoners.

“Het was fijn om te merken dat naar onze ideeën was geluisterd en om uitgelegd te krijgen waarom bepaalde ideeën niet uitvoerbaar zijn

ACTIE 9: AANLEG KRUISPUNT DELIESTRAAT/B.LEYSENLAAN

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O3: Veilig kruispunt Deliestraat met B. Leysenlaan

- De heraanleg van het kruispunt van de Deliestraat en de Bert Leysenstraat
- Dit kruispunt vormt een gevaarlijk punt. Door een moeilijke bocht is de zichtbaarheid van aankomend verkeer beperkt. Vooral op momenten dat er geparkeerd wordt in de bocht is het moeilijk om aankomend verkeer in te schatten.
- Een piste waarover werd nagedacht, is het aanbrengen van aanwijzingen zodat auto's er niet mogen stilstaan. Hierbij was echter de vrees dat ook in andere straten gelijkaardige oplossingen nodig of gewenst zouden zijn. Bovendien ziet de verkeersdeskundige geen meerwaarde in deze oplossing.

ACTIE 10: BESTUDEREN MOGELIJKHEID INRICHTEN VAN EENRICHTINGSVERKEER IN DELIESTRAAT

S1: Verkeersveilige buurt voor kinderen

O3: Veilig kruispunt Deliestraat met B. Leysenlaan

- Buurtbewoners waren vragende partij om in de Deliestraat eenrichtingsverkeer in te voeren.
- De gemeente engageerde zich om deze vraag te bekijken. De verkeersdeskundige gaf hiervoor echter een negatief advies. Eenrichtingsverkeer zou vaak leiden tot een hogere snelheid. Die uitkomst zou in deze straat absoluut niet wenselijk zijn.
- Er werd bijgevolg beslist om deze vraag niet in te willigen. Dat werd zo door de verkeersdeskundige en de bevoegde schepen toegelicht aan de bewoners.

ACTIE 11: BUURTBEWONERS INFORMEREN OVER VERVOERSMOGELIJKHEDEN

S2: Kwetsbare buurtbewoners zijn op de hoogte van de verplaatsingsmogelijkheden

O1: Informeren van de buurtbewoners

- Buurtbewoners informeren over de vervoersmogelijkheden vanuit de buurt.
- Buurtbewoners zijn onvoldoende op de hoogte van de vervoersmogelijkheden die er in hun buurt zijn. Zo heerst de idee dat de belbus is afgeschaft. Dat klopt nochtans niet, hoewel er bepaalde uren zijn waarop ze niet beschikbaar is omdat ze patiënten naar het dialysecentrum vervoert.
- De gemeente Balen plaatste een bericht in het gemeentelijk infoblad waarin de werking en de beschikbaarheid van de belbus wordt toegelicht. De buurtbewoners geven aan dat dit bericht geregeld herhaald mag worden.

De verplaatsingsmogelijkheden met het openbaar vervoer zijn in het algemeen erg beperkt. Het aanbod van De Lijn is door de jaren steeds meer ingeperkt, en het treinstation van de NMBS is bijvoorbeeld niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers. De gemeente neemt zich voor hierop te blijven hameren bij de vervoersmaatschappijen.

ACTIES 12-14: OPVOLGEN SLUIKSTORTEN DOOR WIJKAGENT EN MILIEUAMBTENAAR, INZETTEN MOBIELE CAMERA'S EN PLAATSEN VUILBAKKEN

S3: De Boschberg is een nette en veilige buurt

O1: Geen sluikestorten en zwerfafval in de buurt

- Aanpakken van sluikestorten en zwerfafval in de wijk.
- In de focusgroep met buurtbewoners bij aanvang van het project werd de aanpak van zwerfvuil als prioriteit naar voren geschoven. De bewoners realiseren zich dat er eveneens een mentaliteitswijziging nodig is. Toch vragen ze ook om op te treden tegen de sluikestorters.

Er zijn extra vuilbakken geplaatst in de buurt, net als op andere plaatsen in Balen. Op het moment van de eindbevraging gaven de bewoners aan dat het sluikestorten meevalt, en dat het vooral gebeurt op de braakliggende stukken waarop binnenkort gebouwd zal worden.
- Daarnaast heeft de gemeente beslist een mobiele camera in te zetten om zicht te krijgen op de sluikestorters. Net als de wijkagent kan ook de milieudienst een GAS-boete opleggen voor sluikestorten.

ACTIE 15: INFORMEREN OVER MOGELIJKHEDEN TOT MELDEN VAN SLUIKSTORT

S3: De Boschberg is een nette en veilige buurt
O1: Geen sluikstorten en zwerfafval in de buurt

- ⊕ Bekendmaken welke mogelijkheden buurtbewoners hebben om sluikstorten te melden.
- ⚠ Inwoners van Balen kunnen zelf sluikstorten of zwerfvuil melden aan het gemeentebestuur. De buurtbewoners die betrokken waren bij dit project wisten niet op welke manier dat kon gebeuren. Er werd afgesproken dat dit opgenomen zou worden in het gemeentelijk infobladje.
- = Deze informatie werd opgenomen in het infobladje. Buurtbewoners geven in het eindgesprek aan dat niet gezien te hebben. Het lijkt hen een goed idee om die info meermaals mee te delen.

ACTIE 16: INFORMEREN OVER MOGELIJKHEDEN TOT AANVRAAG VAN WONINGONDERZOEK

S3: De Boschberg is een nette en veilige buurt
O2: Verkrotting tegengaan

- ⊕ Buurtbewoners zien veel leegstand en verkrotting in hun buurt. Die verkrotting willen ze tegenaan want dit geeft de buurt een desolate en verloederde aanblik.
- ⚠ De gemeente Balen int geen heffing op leegstaande woning. Daardoor blijven sommige woningen lange tijd leegstaan, zeker oudere woningen die niet voldoen aan de energievereisten voor verhuur. De gemeente int wel een heffing op verkrotting.
- = De bouwdienst houdt een register bij van alle woningen die 2 jaar of langer leeg staan. Eigenaars krijgen daarvan een officieel schrijven. Wanneer woningen onvoldoende verzorgd worden en verkrotting dreigt, volgt er een nieuw schrijven. Vanaf dan is de eigenaar van een Balense woonst wel verplicht een heffing te betalen.

Het sociaal verhuurkantoor plant een infomoment voor eigenaars in september 2019 over de mogelijkheden om te verhuren aan het SVK.

ACTIE 17: CONTACT ZOEKEN MET JONGEREN DIE OVERLAST VEROORZAKEN IN DE WIJK

S3: De Boschberg is een nette en veilige buurt

O3: Overlast door jongeren aanpakken

? Contact leggen met rondhangende jongeren die volgens de buurtbewoners overlast veroorzaken in de wijk.

! Sinds mei 2018 is de gemeente Balen een samenwerking aangegaan met een jeugdwerker van Arktos. Zijn taak is om contact te maken met de rondhangende jongeren en met hen in gesprek te gaan over hun aanwezigheid in de buurt.

= De jeugdwerker heeft echter nog nooit jongeren aangetroffen. Ook de buurtbewoners zelf geven op het laatste gesprek aan dat er minder jongeren rondhangen.

De overburen van het betreffende pleintje zien weleens auto's 's avonds laat. Maar de politie lijkt niet mee te werken en deed nog nooit vaststellingen. Wordt er echt drugs gedeald zoals nu wordt gefluisterd? In dit ganse project nam slechts een keer iemand van de politie deel aan een overleg, hoewel er verschillende keren contact is gezocht. Gelet de op bezorgdheden van de bewoners naar verkeersveiligheid, overlast door jongeren en zwerfvuil had hun betrokkenheid groter moeten zijn. In dat geval had ook de gemeente volgens de buurtbewoners doortastender kunnen optreden.

TERUGBLIK

Welke lessen trekken we uit het project?

Het gelopen traject en de behaalde resultaten werden door alle betrokken actoren als **waardevol** omschreven. Het einddoel is na een looptijd van anderhalf jaar nog niet bereikt, maar de eerste stappen zijn gezet.

De kennis die beide lokale besturen in dit project hebben opgedaan, kunnen ze toepassen in andere kwetsbare buurten op hun grondgebied. Het staat vast dat De Wilders en De Boschberg niet de enige wijken zijn waarin er nood is aan een sterke(re) buurt.

De vergrijzing, de toegenomen (ervaren) eenzaamheid, de individualisering van onze samenleving, de hoge drempels om een beroep te doen op dienst- en hulpverleners, ... Ze dragen er allemaal toe bij dat buurten aan belang winnen. Om zo lang mogelijk thuis te kunnen wonen, is ondersteuning door de naaste omgeving essentieel.

Die ondersteuning is niet vanzelfsprekend in een buurt waarin bewoners elkaar niet kennen. In dat opzicht is het **versterken van sociale cohesie en het stimuleren van ontmoeting** in elk buurtgericht project een aandachtspunt.

Een van de lessen die we uit dit project leren, is dan ook dat de **afbakening van de buurt** bijzonder belangrijk is. Om buurtbewoners warm te maken om deel te nemen aan een buurtgericht project en zich mee in te zetten voor 'hun' buurt, is het nodig dat zij zich vereenzelvigen met de afgebakende buurt.

In Ravels liep dat heel natuurlijk, De Wilders vormt geografisch een geheel en de bewoners zien zich ook als een inwoner van De Wilders. Hoewel het initiatief vanuit de gemeente kwam, werd er al snel een steeds groter wordende groep buurtbewoners bereikt.

In Balen hadden bewoners het gevoel dat enkele willekeurige straten tot 'buurt' werden benoemd. Zij voelden zich niet verbonden met bewoners uit de andere straten. Wellicht kunnen we daarin een verklaring zoeken voor het feit dat slechts weinig Balense bewoners zich engageerden voor dit project.

“Buurtgericht werken is een uitdaging voor alle lokale besturen. Burgers voelen een grote nood om betrokken te worden, om over de juiste informatie te beschikken. Gemeenten moeten hierop sterk inzetten.

Buurtgerichte projecten moeten daarom voldoende aandacht hebben voor wat voor bewoners aanvoelt als een buurt, welke buurtomgeving voor hen relevant is, en hoe er in dat gebied aan de slag kan worden gegaan. Zo kunnen zelfs in een kunstmatig afgebakende buurt kleinere gebieden worden onderscheiden waarin (deel)acties kunnen lopen.

In De Boschberg stellen we vast dat buurtbewoners na het door de gemeente georganiseerde buurtfeest geen eigen initiatieven hebben ondernomen om elkaar beter te leren kennen. In De Wilders ontstond er daarentegen een wijkcomité dat intussen wekelijks een koffiemoment organiseert en maandelijks een leuke activiteit uitwerkt. In de zomer van 2019 organiseren ze zelfs een tweede buurtbarbecue.

“ Buurtgericht werken vereist dat je er echt rondloopt, dat er een vast aanspreekpunt is. Dat hebben we niet gedaan. Aanklampend werken, mensen aanspreken om mee te doen. Dan hadden we misschien meer bewoners bereikt.

Een vraag die ons intrigeert, is of een **opbouwwerker** of **buurtwerker** in Balen een meerwaarde had kunnen betekenen? In Ravels werden de buurtbewoners in het begin van het project toegeleid door [Samen Plannen vzw](#), en sinds januari 2019 door de intussen aangeworven buurtopbouwwerker, Kim. De inwoners van De Wilders geven in het eindgesprek aan dat de buurtwerker voor hen de brug maakt met andere diensten en organisaties, en dat zij hun eerste aanspreekpunt vormt.

In Balen was er geen rechtstreeks aanspreekpunt in de wijk. Er was niemand die inwoners opzocht, aansprak of stimuleerde om deel te nemen aan het project. In combinatie met het kunstmatig gecreëerde buurtgevoel kan dat een extra, onbedoelde deelnamedrempel hebben opgeworpen in Balen.

De verantwoordelijke medewerkers van Balen ervaren de beperkte betrokkenheid van de buurtbewoners als een gemiste kans. Achteraf bekeken was het wellicht nodig geweest om aanklampend te werk te gaan, bewoners aan te spreken over het project en aan te moedigen om deel te nemen. Dat had door een buurtwerker kunnen gebeuren, of door een medewerker die hiervoor de tijd en ruimte kreeg om aanwezig te zijn in de buurt.

De **participatie door buurtbewoners** werd uitermate zinvol ervaren door alle betrokkenen. De gekozen thema's, de geformuleerde doelstellingen, de uitgedachte acties zouden zonder hen een andere invulling hebben gekregen. Balen heeft reeds een lange traditie om burgers te betrekken bij beleidskeuzes, voor Ravels was dit nieuw.

De buurtbewoners voelden zich gehoord en erkend. Door hun engagement in dit project ervoeren ze hoe hun lokaal bestuur omgaat met hun suggesties en aanbevelingen, en zagen ze met eigen ogen waarom bepaalde oplossingen niet zo evident uit te voeren zijn. Dat creëerde wederzijds begrip.

In Ravels merken we dat de buurtbewoners zelf de verantwoordelijkheid voelen om te blijven inzetten op de leefbaarheid van hun buurt en dat ze dit engagement verder zullen opnemen.

In Balen lijkt het project geen bijdrage te hebben geleverd aan een sterkere sociale cohesie op buurtniveau. Toch geven de buurtbewoners er zelf aan dat er op straat meer naar elkaar gelachen en geknikt wordt. Het buurtfeest heeft daar minstens voor meer herkenning gezorgd.

“ Ook al lijkt het alsof er weinig is veranderd. Ik merk toch de verschillen. Dat is misschien omdat ik betrokken was.

Maar dat is het begin van de samenleving, zo 'n buurt. Misschien moet elke gemeente terug naar hun burgers luisteren. Want met praten en dialoog kan je veel oplossen.

Een **risico** van participatief werken is dat je enkel die buurtbewoners hoort die zich engageren. Andere meningen geraken misschien ondergesneeuwd door degenen die op de vergadering hun stem laten klinken. Door alle buurtbewoners vooraf te bevragen, probeerden we dit tegen te gaan. Daarom ook hielden we in de gesprekken met de buurtbewoners rekening met alle bezorgdheden die in de vragenlijsten werden geuit. Echter, ook voor de bevraging was de respons minder groot als gehoopt.

Wie weet had een nóg meer aanklappende en volgehouden werkwijze de respons kunnen vergroten. In toekomstige buurtgerichte projecten moet in eerste instantie sterk worden ingezet op het bereiken van zoveel mogelijk buurtbewoners om de voordelen en uitdagingen van hun buurt in kaart te brengen.

Ook leidt het betrekken van burgers ertoe dat, soms, **andere prioriteiten** naar voren worden geschoven dan diegene die door beleidsvoerders of medewerkers worden benoemd. Hoewel uit beide bevestigingen bleek dat een groot deel van de bewoners in een financieel kwetsbare situatie leeft, hebben de projecten hierop nauwelijks ingezet.

Prioriteiten die door de Ravelse buurtbewoners zelf werden benoemd, waren het versterken van de sociale cohesie (waar een grote stap vooruit is gezet), het werken aan een nette en veilige buurt (waar de relatie met het lokaal bestuur is verbeterd en er aanpassingen zijn gepland), en het kenbaar maken van hulp- en dienstverlening.

Op dat laatste thema zette het OCMW met het Open Loket een stap om zelf naar de inwoners te trekken en hen naar de juiste dienst- of hulpverlening toe te leiden. Maar dat is niet gelukt. Slechts een handvol inwoners kwam naar het Open Loket. De afstand tussen het OCMW en de inwoners blijft bestaan. Het OCMW wilt hierop blijven inzetten maar is zich ook bewust van de regelgeving die ze moeten respecteren en de rol die ze volgens de inwoners spelen.

In Balen werd beslist in te zetten op sociale cohesie en financiële kwetsbaarheid enerzijds, en verkeer en overlast anderzijds. Hoewel de beslissingen inzake verkeer nog niet in de praktijk zijn uitgevoerd, zijn de bewoners blij met de afgelegde weg, ervaren ze dat er naar hen geluisterd werd en kijken ze uit naar de realisaties.

Het versterken van de financiële kwetsbaarheid werd vooral in het mobiel sociaalinfopunt ViA opgenomen. Hoewel daarmee toch een honderdtal inwoners van Balen werd bereikt, blijft het een uitdaging om de drempel naar hulpverlening te verlagen. Heel wat ViA-bezoekers gaven te kennen dat het OCMW nog steeds hoge drempels kent, die ze niet ervaren bij ViA.

“*Wie twee euro te veel verdient, krijgt niets. Onze beslissingsbrieven zijn heel formeel. Als je belt, krijg je niet altijd direct iemand aan de lijn. Dat kan allemaal een rol spelen in hoe inwoners ons zien en durven benaderen. Dit moeten we goed beseffen.*”

Een laatste les die we meenemen uit dit project, is het **betrekken van andere (welzijns)partners**. Het engagement krijgen en gebruiken van deze partners is een uitdaging.

Hoewel Balen en Ravels heel wat welzijnsorganisaties hebben uitgenodigd en warm gekregen om deel te nemen aan dit project, merkten we dat het volgehouden engagement dat we vroegen niet vanzelfsprekend is. Welzijnsorganisaties worden overbevraagd en vaak gevraagd mee op de kar te springen om dienst- en hulpverlening toegankelijker te maken en, in dit geval, dichterbij de mensen te brengen.

In Ravels verzamelden aan het einde van het project opnieuw heel wat organisaties in de stuurgroepvergadering. Ook al blijft de trekkersrol bij het lokaal bestuur liggen, toch is er vanuit de partners zin om mee te denken en te doen. In Balen zien we dat het engagement aanvankelijk groot was, maar dat dit tijdens de looptijd afkalfde. Dat heeft overwegend te maken met de gekozen domeinen en de vooropgestelde acties.

Een thema als verkeer en overlast leent zich minder tot het betrekken van andere welzijnspartners. Bovendien diende op dat vlak eerst intern de lijn te worden uitgezet, wat ook de participatie van andere partners

bemoeilijkt. In de werkgroep financiële kwetsbaarheid en sociale cohesie konden de meeste externe partners wél een betekenisvolle rol spelen in het kader van het mobiel sociaalinfopunt ViA. Die kansen om samen te werken, werden ook benut. Wat het thema sociale cohesie echter betreft, zijn er binnen het project te weinig stappen gezet. Er is wel een akkoord met het IOK om in de toekomstige verkaveling ruimte te voorzien voor een groenzone en speelplein, maar dit is nog niet verwezenlijkt. Ook de actie rond het uitwerken van een methodiek die burens met elkaar in contact brengt, is onvoldoende geconcretiseerd. Omdat er voor de partners weinig uitvoeringsmogelijkheden waren, is hun betrokkenheid stilaan uitgedoofd.

Dit alles heeft niet met het ontbreken van goodwill te maken. De verantwoordelijke medewerker van Balen werd tegelijkertijd geconfronteerd met twee intensieve projecten: het ViA-project en dit buurtgericht project. Hoewel beide op zekere hoogte samen horen, bracht elk project een aanzienlijke taakbelasting mee. In de realiteit vormde dat een uitdagend spanningsveld met het reguliere takenpakket.

Om buurtgericht, aanklappend en proactief te werken, is voldoende ruimte in de taakbelasting nodig om samen met de bewoners, op hun maat en voor hun prioriteiten op zoek te gaan naar elementen die hen verbinden en versterken.

DE 10 DO'S-AND-DON'TS VOOR BUURTGERICHT WERKEN

Buurtgericht werken is een uitdaging voor alle lokale besturen. Wat doe je best wel en wat doe je best niet?

DO!

1 Kies je wijk wijs

Zorg dat bewoners hun wijk herkennen. Kies binnen grotere gebieden voor (deel)acties op maat van de naaste inwoners.

2 Reach out en wees aanklampend

Ga vaak op pad om contact te leggen met buurtbewoners en hen te betrekken bij het project.

3 Ga vreemd en doe het samen

Doe een beroep op buurtbewoners en partnerorganisaties om samen acties uit te voeren die de leefomstandigheden verbeteren.

4 Lokale regierol

Regisseer en coördineer als lokaal bestuur het hele traject van dromen, plannen, doen tot evalueren.

5 Creëer ruimte in het takenpakket

Maak ruimte en tijd vrij in de taakbelasting van de personeelsleden die buurtgericht zullen werken.

6 Betrek beleidsmakers

Betrek politici van bij aanvang. Zo kan je hun visie en expertise meenemen in het project.

7 Zet in op sociale cohesie

Buren kennen elkaar niet altijd. Zet daarom in op samenhang en maak ontmoeting mogelijk.

DON'T!

8 Valse verwachtingen scheppen

Zet duidelijke krijtlijnen uit bij aanvang, wees eerlijk over wat er kan gebeuren en welke inspanningen haalbaar zijn.

9 Participatie als excuustruus

Kies voor échte participatie van A tot Z: betrek externe partners en buurtbewoners in alle beleidsfasen.

10 Vertrekken vanuit je eigen prioriteiten

Laat je eigen beleidsprioriteiten niet voorgaan op die van de buurtbewoners en andere betrokkenen.

